OSLO TINGRETT

KJENNELSE

Avsagt: 12.09.2024 i Oslo tingrett,

Saksnr.: 19-183183TVI-TOSL/03

Dommer: Tingrettsdommer Bjørn Feyling

Saken gjelder: Krav om tilbakebetaling av ulovlig offentlig støtte

---

Oslo kommune	Advokat Ane Grimelid
mot	
Kirkeveien 72 AS	Advokat Sigurd Vestrheim

KJENNELSE

Oslo kommune v/ordføreren oversendte stevning til Oslo tingrett 06.12.2019 med slik påstand:

1. Prinsipalt: Kirkeveien 72 AS betaler tilbake ulovlig offentlig støtte mottatt fra Oslo kommune ved Boligbygg Oslo KF oppad begrenset til 38 370 060 kroner.
2. Subsidiært:
1) Byråd for næring og eierskaps vedtak 1. desember 2019 om tilbakeføring av ulovlig offentlig støtte fra Kirkeveien 72 AS stadfestes.
2) Kirkeveien 72 AS tilbakefører ulovlig offentlig støtte i henhold til Byråd for næring og eierskaps vedtak 1. desember 2019.
3. I alle tilfeller: Oslo kommune tilkjennes sakskostnader.

Kirkeveien 72 AS innga tilsvar 04.02.2020 med slik påstand:

Prinsipalt:
1. Kirkeveien 72 AS frifinnes.
2. Byråd for næring og eierskaps vedtak i sak 25/2019 av 1. desember 2019 er ugyldig.
Subsidiært:
3. Kirkeveien 72 AS frifinnes mot at partenes respektive ytelser restitueres.
I alle tilfeller:
4. Kirkeveien 72 AS tilkjennes sakens omkostninger.

I partenes felles prosesskrift 03.11.2020 meddelte partene sin enighet om å begjære saken stanset, jf. tvisteloven § 16-17. Oslo tingrett besluttet stansing i brev 04.11.2020. I prosessskriv 31.10.2022 begjærte Oslo kommune v/ordføreren at saken bringes i gang igjen, jf. tvisteloven § 16-17 (2), jf. § 16-19. Oslo tingrett avsa kjennelse 08.11.2022 med slik slutning: «Oslo tingretts sak 19-183183TVI-TOSL/03 stanses inntil det foreligger dom i Høyesteretts sak nr. 22-135401SIV-HRET.»

I prosesskrift 05.07.2024 trakk Oslo kommune v/ordføreren søksmålet og ba om at saken heves.

I prosesskriv 16.07.2024 fra Kirkeveien 72 AS heter det blant annet:

> Oslo kommune har trukket kravet. Kravet regnes da som oppgitt, jf. tvisteloven § 18-4 første ledd. Når kravet trekkes kan motparten kreve saken avgjort etter tvisteloven § 9-7, jf. § 18-4 første ledd siste punktum. Kirkeveien 72 AS krever frifinnelsesdom.
>
> …
>
> Partene avtalte stansing av saken ved avtale 3. november 2020, inntil det forelå rettskraftige dommer i sakene mellom Oslo kommune og Mano Eiendom AS (19-091433TVI-OTIR/03) og mellom Oslo kommune og Grønnegata 21 AS (19-092973TVI-OTIR/06).
>
> Oslo tingrett avgjorde saken mellom Oslo kommune og Mano Eiendom AS i dom 9. oktober 2020. Mano Eiendom AS ble frifunnet og kommunen ble dømt til å erstatte Mano Eiendoms sakskostnader i størrelsesorden fem millioner kroner. Kommunen anket, men trakk etter det opplyste anken etter at det var inngått forlik om sakskostnadene. Når det gjelder kravet mot Grønnegata 21 AS ble selskapet frifunnet ved Oslo tingretts dom 7. februar 2021 og kommunens anker ble forkastet av Borgarting lagmannsrett og Høyesterett i avgjørelser 2. juni 2022 og 29. september 2023. Kommunen ble dømt til å erstatte Grønnegata 21 AS' sakskostnader med ca. 12 millioner kroner. Kommunen har etter dette tapt alle krav om tilbakebetaling av påstått ulovlig statsstøtte og avgjørelsene det er vist til ovenfor viser at sakene reiser komplekse problemstillinger, både faktisk og rettslig. Kirkeveien 72 AS krever erstatning for sine sakskostnader fra Oslo kommune, jf. tvisteloven § 20-2. Sakskostnadene utgjør kr 586 415 etter følgende oppstilling:
>
> …
>
> For ordens skyld presiseres at årsaken til at det er benyttet lavere timepris etter inngitt tilsvar er at en betydelig del av arbeidet under saksforberedelsen er utført av advokatfullmektig. Kirkeveien 72 AS har ikke fradrag for inngående merverdiavgift og krever avgiften dekket. Påstanden i tilsvaret fastholdes.

Partene har i senere prosesskrift uttrykt uenighet om størrelsen på saksomkostninger som saksøkte skal tilkjennes.

Oslo kommune v/ordføreren har i det vesentlige anført:

Kirkeveien 72 AS kan ikke tilkjennes krevde sakskostnadene i sin helhet.
Etter tvisteloven § 20-5 (1) skal erstatning for sakskostnader dekke alle partens «nødvendige kostnader» ved saken. Ved vurderingen av om kostnadene har vært nødvendige, skal det legges vekt på om det ut fra betydningen av saken har vært rimelig å pådra dem, jf. § 20-5 (1) annet punktum.
Kommunen mener at det i nødvendighetsvurderingen må legges betydelig vekt på at det forut for tilsvaret i denne saken (datert 04.02.2020) var inngitt tilsvar og foretatt ytterligere saksforberedelse både i sak mellom kommunen og Grønnegata 21 AS og mellom kommunen og Mano Eiendom AS (hovedforhandling i Grønnegata-saken var opprinnelig berammet til 22.04 – 30.04.2020, men ble utsatt på grunn av covid 19-pandemien). Selv om det var variasjoner i faktum, reiste sakene for det alt vesentlige de samme rettslige problemstillingene som i herværende sak. Særlig var det sammenfall med spørsmålene i Grønnegata-saken. En ikke ubetydelig andel av arbeidet med tilsvar mv. i de to nevnte sakene må derfor antas å ha kommet saksøkte til gode i foreliggende sak. I lys av dette er det vanskelig å se at tidsbruken på 75 timer frem til inngitt tilsvar var nødvendig.
Videre kan kommunen ikke se at det har vært nødvendig for saksøkte å pådra 76 timer arbeid etter inngivelsen av tilsvar. Saken ble stanset ved avtale mellom partene 03.11.2020, og hovedforhandling var ikke berammet før i januar 2021.

Kirkeveien 72 AS har i det vesentlige anført:

Kostnadene som er angitt i prosesskriv herfra 16.07.2024 er Kirkeveien 72 AS faktiske kostnader knyttet til saken, og kostnadene var nødvendige.

Saken gjelder betydelige verdier (av kommunen begrenset til ca. kroner 38,3 millioner) og reiser kompliserte spørsmål både faktisk og rettslig. Selv om advokatene som representerte Kirkeveien 72 AS i 2019 og 2020 også hadde representert Grønnegata 21 AS og Mano Eiendom – som også mottok krav fra kommunen på samme grunnlag, var faktum i sakene forskjellige og det sier seg selv at det kreves mye arbeid å imøtegå stevningen fra kommunen i saken her.

I en så omfattende sak som den foreliggende, med et så omfattende faktum og et betydelig økonomisk krav, er det ikke «unødvendig» å bruke 75 timer på å utarbeide tilsvaret. Det er imidlertid korrekt at Kirkeveien 72 AS' daværende prosessfullmektig fem måneder tidligere hadde inngitt tilsvar i et tilsvarende krav fra kommunen mot Grønnegata 21 AS, men sakene er lagt opp forskjellig og det var etter Kirkeveien 72 AS' syn naturlig å behandle dem separat. De «fordeler» prosessfullmektigen har hatt, er hensyntatt ved at timeantallet er betydelig lavere enn hva det hadde vært uten erfaringen fra de andre sakene. For det tilfellet at kommunen mener at sakene burde ha vært behandlet samlet, kunne kommunen ha bedt om at sakene ble forent til felles behandling.

Det er også på det rene at 76 timer arbeid i forbindelse med saksforberedelsen ikke er «unødvendig». Kommunen fremsatte i prosesskriv 23.03.2023 flere omfattende provokasjoner og innga under saksforberedelsen omfattende prosesskriv, f.eks. prosesskrivet 30.04.[2024] på 12 sider og med 28 nye dokumentbevis (dok. 19). Retten berammet i mai 2020 hovedforhandling over seks dager i januar 2021 og saksforberedelsen fortsatte deretter frem til saken ble stanset i november 2020. Det sier seg selv at det var «nødvendig» å forberede hovedforhandlingen, og timebruken (76 timer over ni måneder) gjenspeiler nettopp at prosessfullmektigen ordnet arbeidet rasjonelt og samordnet med de andre sakene som pågikk parallelt. Ved beramming av hovedforhandlingen var partene også kjent med at hovedforhandlingen i saken om Grønnegata 21 ble berammet til syv dager i november 2020.

Kirkeveien 72 AS bestrider ikke at det er klare likhetstrekk – særlig rettslig – med saken om Grønnegata 21. Den aktuelle saken var svært omfattende, og ankeforhandling i lagmannsretten ble gjennomført fra 22.03. til 15.04.2022. Ankeforhandlingen i Høyesterett varte fire dager. Dette viser at problemstillingene i denne type saker er komplekse, og at det er nødvendig å bruke noe tid. Samlet er tidsbruken, 151 timer, på ingen måte uforholdsmessig. Retten bør også til en viss grad vektlegge at bare finansieringskostnadene har vært betydelige, ettersom kostnadene som nå skal erstattes ble betalt for mer enn fire år siden.

Rettens syn

Etter tvisteloven § 20-5 (1) skal erstatning for sakskostnader dekke alle partens «nødvendige kostnader» ved saken. Ved vurderingen av om kostnadene har vært nødvendige, skal det legges vekt på om det ut fra betydningen av saken har vært rimelig å pådra dem, jf. § 20-5 (1) annet punktum.

Retten har etter omstendighetene kommet til at kostnadene som er angitt i saksøktes prosesskriv 16.07.2024 er Kirkeveien 72 AS sine faktiske kostnader knyttet til saken, og at kostnadene var nødvendige. Retten har ved sin vurdering særlig vektlagt at stevningen (og tilsvaret) gjaldt betydelige verdier – av kommunen begrenset oppad til ca. kroner 38,3 millioner – og reiste kompliserte spørsmål både faktisk og rettslig. Retten har videre lagt til grunn at til tross for at advokatene som representerte Kirkeveien 72 AS i 2019 og 2020 også hadde representert Grønnegata 21 AS og Mano Eiendom, var faktum i sakene forskjellige og påkrevde en ikke ubetydelig arbeid for å imøtegå stevningen fra kommunen i nærværende sak. Retten har også vektlagt at timeantallet saksøktes prosessfullmektig har brukt har blitt lavere enn det ellers ville ha blitt fordi han har kunnet se noe hen til hvordan de to andre sakene ble lagt opp.

Retten kan heller ikke se at advokatens bruk av 76 timer arbeid i forbindelse med saksforberedelsen er «unødvendig». Retten viser til at kommunen under saksforberedelsen har inngitt flere lengre prosesskriv, hvorav enkelte av disse har inneholdt et ikke ubetydelig antall provokasjoner, eksempelvis kommunens prosesskriv 30.04.2020. Retten har videre vektlagt at det i mai 2020 ble berammet hovedforhandling over seks dager med oppstart i januar 2021, og at saksforberedelsen av den grunn fortsatte frem til saken ble stanset i november 2020. Retten kan etter dette ikke se at timebruken (76 timer over ni måneder) var unødvendig.

Retten bemerker videre at Grønnegata 21-saken var omfattende. Ankeforhandlingen i lagmannsretten ble gjennomført fra 22.03 til 15.04.2022, og ankeforhandlingen i Høyesterett varte fire dager. Retten finner etter dette at problemstillingene i nærværende sak var utfordrende og at samlet tidsbruk på 151 timer ikke kan anses som for høyt.

Sakskostnadskravet fremsatt av Kirkeveien 72 AS anses av retten for å være foretakets faktiske sakskostnader knyttet til saken, og kostnadene vurderes å ha vært nødvendige.

Slik saken nå er lagt opp av partene er det etter rettens vurdering ikke aktuelt å avsi frifinnelsesdom. Etter omstendighetene heves saken og Kirkeveien 72 AS tilkjennes kroner 586 415 i sakskostnader.

SLUTNING

1. Oslo tingretts sak nr. 19-183183TVI-TOSL/03 heves.

2. Oslo kommune v/ordføreren betaler kroner 586 415 – femhundreogåttisekstusen firehundreogfemten – Kirkeveien 72 AS innen to uker fra forkynnelse av denne kjennelse.

Retten hevet

Bjørn Feyling

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre f.eks. om det bør være muntlig behandling i rettsmøte, skriftlig behandling og/eller rettsmekling.

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klar overvekt av sannsynlighet for at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling dersom anken ikke reiser spørsmål av betydning utover den aktuelle saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves. Anken kan også nektes fremmet dersom den reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.